

ganske anden Bægt paa den almindelige Folkeoplysning. Jeg vil tillade mig at spørge: hvorfra slutter den ærede Rigsdagsmand eller hans Meningsfæller, at vi ikke have fuld saa stor Interesse for den almindelige Folkeoplysning som han og hans Venner? Jeg har endnu aldrig oplevet, at vi fra den anden Side have viist nogenformhelt Mangel paa Interesse for den almindelige Folkeoplysning. Ivertimod har jeg hørt, at man fra vor Side har villet fremme den ved Midler, som man fra den anden Side har fundet for stærke. Jeg vil tage et Bevis, som forekommer mig slaaende, nemlig Folkehøjskolerne. Skal det være den høiere Folkeundervisning, som modtages paa disse Folkehøjskoler, saa vil jeg sige: Gud hjælpe os! Imitbertid gjælder dette dog ikke for alle disse Højskoler. Men naar ærede Medlemmer have den Tro, at Folkehøjskolerne bringe Almuen et Skridt videre frem til den høiere Undervisning, med hvilken Beredvillighed er man da ikke fra den anden Side gaaet ind paa dette Forsøg? Jeg maa tillade mig at sige, at vi naturligtvis kunne have forskellige Erfaringer i saa Henseende, og at der kan være stor Forskjel mellem Folkehøjskolerne: de kunne staa paa meget forskellige Standpunkter, men jeg tør paasta, at for adskillige af dem er det en temmelig tarvelig Undervisning, de byde; det er en saadan Art af høiere Undervisning, at man virkelig, dersom man var ligesaa betænkelig for enhver Skilling, som avendtes til Undervisning i denne Retning, som man er ligeoverfor Bidragene til Real- og Latinskoler, vilde betænke sig to Gange, inden man voterede Bidrag til Folkehøjskolerne; men vi gjøre det alligevel. Der er navnlig et Forhold, som jeg vil bede den ærede Rigsdagsmand og hans Meningsfæller vel at lægge Mærke til, og det er, at overfor dette Spørgsmaal vil man neppe finde, at nogen politisk Betragtning har gjort sig gjældende med Hensyn til Afgjørelsen af, hvilke Skoler der skulde understøttes eller ikke (Modsigelse). Jeg har aldrig hørt, at man for det politiske Standpunktis Skyld har negtet Folkehøjskolerne Understøttelse. Man har ganske vist sagt, at de ikke skulde være politiske, og at det, som man understøttede, skulde være den høiere Folkeundervisning, og skjøndt der har været politiske Skoler paa mange Steder, og det Skole for en Politisk, som selv den ærede Ordfører, der her dog nærmest repræsenterer den, maaske neppe vil vedkjende sig, har man dog understøttet Folkehøjskolerne, fordi man haaber, at ved Siden af denne Bestræbelse var dog den almindelige Retning hos dem en Dølpstelse af den Befolkning, der søgte dem, og tillige en Udvikelse i enkelte Retninger af deres Kundskaber. Men nogen egentlig høiere Undervisning kan man dog aldrig sige, at der i Almindelighed opnaas paa Højskolen; omkring i Provindserne er der ingen anden Afgang til at opnaa den høiere Undervisning end netop gennem

de omhandlede Skoler, med Hensyn til hvilke man stiller disse stærke Fordringer, og med Hensyn til hvilke den ærede Ordfører paa en temmelig haanlig Maade udtalte sin store Forundring over, at vi kunde kæmpe for dem med saa levende Interesse. (Ordføreren: Haanlig?) Ja, paa en temmelig haanlig Maade udtalte han, at det var underligt, at man med en saa levende Interesse kæmper for en saa ubetydelig Sag som disse 1000 Kroner til en Realskole. Der blev bragt andre Elementer ind med Hensyn til Sernbaner o. s. v., som jeg ikke skal komme nærmere ind paa; jeg har før udtalt, at jeg ikke er nogen levende Beundrer af, at man udtømmer en ikke rig, men snarere fattig Egnis Kræfter paa saadanne Foretagender, men naar Rigsdagen Intet vil gjøre for Egnen, maa den jo forsøge ved egne Kræfter at udføre det. Det er Rigsdagen, der har stillet os paa denne Maade, men man skal dog ikke, fordi vi — jeg havde nær sagt — sprænge vore Klæder for at bygge Sernbaner, sige, at vi saa meget mere ere forpligtede til at yde Offre for at fremme den almene Undervisning. Dette er det almindelige Standpunkt, som Rigsdagen har stillet sig paa, ikke lige over for Realskolen i Hjørring, der gjælder det ikke, men det gjælder lige over for Thisted. Den ærede Ordfører sagde, at den almindelige Folkeoplysning skal have et høiere Standpunkt, forinden man med Beredvillighed kan yde Tilskud til Realskolen. Dette er mig i Grunden et ufatteligt Standpunkt; dersom de øvrige Undervisningsanstalter staa tilbage — hvad jeg benægter de gjøre paa dette Sted — skulde dette jo saa meget mere, naar Skjerlighed til Folket var Bevæggrunden, være en Anledning til at støtte en Skole, som er anerkjendt for at være en god Skole, og hvortil der for de uformuende Klasser fra de lokale Autoriteters Side er aabnet Afgang, og saa skal man ikke optræde her i Rigsdagen og modsætte sig, at de uformuende Klasser i samme Omfang som hidtil faae fri Afgang til Skolen.

Aufser: Jeg vilde have udtalt mig om det samme Spørgsmaal, som den ærede sidste Taler begyndte med om Skufferne, idet jeg heller ikke kan indse, at det har saa stor Betydning, naar det ikke er Andet end et Skuffespørgsmaal, om disse Penge ligge i den ene eller den anden Skuffe, men for mig har det en ganske anden Betydning end som et Skuffespørgsmaal, for mig har det nemlig den Betydning, at naar de 100,000 Kr. ligge i Universitetets Kasse eller ligge i Statens Kassebeholdning, blive de i trange Lider ikke brugte ud af Universitetets Kasse, men blive i trange Lider brugte ud af Statskassebeholdningen og ikke blot i trange Lider, men i ganske jævne Lider, bruger man dem der. Naar saa andre Lider komme, kommer Spørgsmaalet om at tage Pengene ud af Skatteydernes Lomme, ikke af de Skatteydere, som have havt Forbrugen, men af dem,